

CINCISPREZECE ANI DE ACTIVITATE DIDACTICĂ ȘI DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ UNIVERSITARĂ ÎN ȘTIINȚELE GEOGRAFICE LA ORADEA (1964—1979)

de

MIHAI D. DRECIN

În afară de orice discuție, geografia și istoria le putem considera ca unele dintre cele mai vechi preocupări ale spiritului omenesc. Drumul lor multimilenar spre afirmare și impunere ca științe necesare, cerute și respectate de omenire, este jalonat de o statornică colaborare, cu urmări favorabile în explicarea și înțelegerea tot mai exactă a evoluției raportului dintre om și natură de-a lungul istoriei Terrei.

Legătura strânsă dintre aceste două discipline științifice răzbate din opera scrisă a tuturor savanților istorici și geografi, deopotrivă, pe care știința românească — prin virfurile ei întotdeauna de respirație europeană și mondială — le-a dat în epocile modernă și contemporană.¹ Ne oprim în acest sens, mai în detaliu, la punctele de vedere afirmate în ultimii ani de doi regretați mentori ai științelor istorice, respectiv geografice, din țara noastră, care, printre altele, au privit cu interes activitatea didactică și științifică universitară desfășurată în cadrele Facultății de istorie-geografie din Oradea.

Rememorind pleiada ilustră de dascăli care i-au îndrumat pașii în pătrunderea tainelor istoriografiei, Acad. Constantin C. Giurescu nu-l uita pe geograful Simion Mehedinți. Prelegerile acestuia „...ne arătau

¹ Vezi în acest sens: Nicolae Iorga, *Istoria românilor*, București, 1936, vol. I, partea I-a, p. 10—11; I. Lupaș, *Istoria unirii românilor*, București, 1938, p. 9—13; C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, ediția a II-a, vol. I, București, 1935, p. 1—15; Ștefan Pașcu, *Istoria Transilvaniei*, Blaj, 1944, p. 11—22; C. C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor*, vol. I, Editura Științifică, București, 1974, p. 9—19; Simion Mehedinți, *Opere alese*, Editura Științifică, București, 1967, p. 242—261 (Vezi tot aici studiul lui Ion Conea, Simion Mehedinți despre rolul factorului geografic în istoria poporului român, p. 84—104); George Vâlsan, *Transilvania în cadrul unitar al pământului și statului român*, în „Transilvania, Maramureșul, Crișana și Banatul“, vol. I, București, 1929; Victor Tufescu, *România*, Editura Științifică, București, 1974, p. 7—19; Tiberiu Morariu, *Transilvania în cadrul unitar al teritoriului Republicii Populare Române*, în „Din istoria Transilvaniei“, vol. I, Ed. Acad. R.P.R., București, 1960, p. 5—17; *Idem*, *Locul Transilvaniei în cadrul unitar al teritoriului României*, în „Unitate și continuitate în istoria poporului român“, Ed. Acad. R.S.R., București, 1968, p. 9—30.

— subliniază C. C. Giurescu — *strinsa legătură dintre geografie și istorie, cea dintâi fiind istorie statică, surprinsă într-un anumit moment, cea de a doua geografie în mișcare* (-subl. n.). Le-aș defini astăzi drept cele două modalități ale spiritului uman de a concepe realitatea înconjurătoare, în timp și în spațiu. Drept urmare, aceste două discipline au un câmp larg de aplicare, punctul de vedere istoric putînd privi toate disciplinele, de la matematici pînă la filozofie, iar cel geografic aplicîndu-se atît în economie, cît și în lingvistică²

Vorbind despre „universalitatea gîndirii geografice“, Acad. Vintilă Mihăilescu afirma: „Fiecare geostîință (climatologia, hidrologia, geomorfologia, geologia, biologia, antropologia, sociologia, economia etc.) își desprinde, precum se știe, din ansamblul teritorial în care se află încorporat cu structura lui proprie, obiectul său; și astfel îl poate cerceta mai repede și mai bine (așa cum am văzut că se exprima și Vâlsan), explicîndu-l prin legile lui proprii. *Dar și aceste științe speciale (sau particulare) nu pot face abstracție de relațiile existente între obiectul lor și mediul înconjurător; sînt obligate și ele adică să-și integreze obiectul în ansamblul teritorial, cu alte cuvinte să gîndească geografic, fără ca prin aceasta specialiștii respectivi să devină geografi... Asistăm adică — să ni se ierte îndrăzneala — la un fel de geograficizare a științelor Pămîntului și Societății* (subl.n.), ce nu reprezintă un pericol de transformare în geografie a științelor speciale respective și nici dispariția — prin anexare — a științelor geografice particulare. Atît numai putem afirma: *nu sîntem departe de vremea în care orice om cu știință de carte nu se va mai gîndi — cînd vorbește de geografie — numai la nume, localizare și întîndere, ci și la integrarea obiectului particular ce-l interesează în ansamblul teritorial adică în geosistem...*“³. (subl.n.). Ceea ce prevedea nonagenarul geograf în 1975 a devenit o realitate în ultimii ani și pentru științele istorice. Între concepțiile actuale de cercetare în istoriografia universală s-a impus, bunăoară, și *concepția geografiei istorice*.⁴ Ea raportează dezvoltarea societății la condițiile de mediu (climă, păduri, ape, cîmpie, condiții meteo etc.), ține cont de influența reciprocă dintre societate — mediu înconjurător și invers, culegînd date și explicații necesare unei mai complete înțelegeri a procesului complex al devenirii istorice.

² Acad. Constantin C. Giurescu, *Românii în mileniul migrațiilor. Considerații asupra unor aspecte*. Discurs rostit la 15 februarie 1975 în ședința solemnă. Cu răspunsul Acad. D. Prodan, Academia R.S.R. Discursuri de recepție. Serie nouă 6, Editura Acad. R.S.R., 1975, p. 5. cf. *Discursuri de recepție la Academia Română*, Ediție îngrijită de Octav Păun și Antoaneta Tănăsescu, Ed. Albatros, București, 1980, p. 342.

³ Acad. Vintilă Mihăilescu, *Gîndirea geografică românească în secolul nostru*, Discurs rostit la 19 aprilie 1975 în ședința solemnă. Cu răspunsul Acad. Gh. Murgeanu, Academia R.S.R. Discursuri de recepție. Seria nouă 13, Editura Acad. R.S.R., 1975, p. 9.

⁴ Alături de aceasta mai putem aminti concepțiile de cercetare bazate pe *istoria cantitativă, sociologie, mentalități sau a civilizațiilor omenеști*.

Rezultă, credem, orizontul științific larg, complementar, temeinic și necesar, pe care îl capătă și-l poate stăpîni un specialist în istorie și geografie. Unui profesor o astfel de specializare îi mai oferă și posibilitatea constituirii unei norme didactice complete și sigure la orice tip de școală, fie și cu un număr minim de clase,⁵ ceea ce în alți termeni s-ar putea exprima sub formula de eficiență economică. O catedră didactică în istorie și geografie are prin excelență o funcționalitate politică, cultivînd dragostea față de istoria și pămîntul țării, din cele mai vechi timpuri pînă în vremurile împlinirilor de astăzi.

În plus, o astfel de specializare didactică are o veche tradiție în istoria învățămîntului românesc. Universitățile din perioada interbelică au acordat licențe în istorie-geografie sau geografie-istorie. După reforma învățămîntului din 1948 situația este identică, înființîndu-se mai apoi facultăți cu acest profil în cadrul Institutelor Pedagogice de 3 ani. În prezent există o secție cu acest profil, cu școlarizare universitară de patru ani, în cadrul Institutului de Învățămînt Superior din Suceava. Viabilitatea peste decenii a acestei duble specializări didactice este evidentă. Tradiția ei, ca orice tradiție pozitivă, trebuie dusă înainte, consolidată, amplificată în funcție de cerințele noilor vremuri, știut fiind faptul că în evoluția istorică a oricărui popor tradiția joacă un rol deosebit de important, în unele momente chiar hotărîtor.

Acumulare de experiență tristă și fericită, deopotrivă, strîns legată de temperamentul, morala, calitățile fizice și intelectuale, forța numerică și economică a națiunii — tradiția, odată existentă, se transmite din generație în generație, nu poate fi ignorată, se impune în fiecare domeniu de activitate, fie și după încercări de neglijare sau abandonare — întotdeauna nereușite.⁶

*

Am arătat, cu altă ocazie, condițiile în care în toamna anului 1963, pe baza hotărîrii conducerii superioare de partid și de stat, la Oradea se reînnoadă tradiția școlii superioare prin înființarea Institutului Pedagogic de 3 ani.⁷ La început cu facultățile de filologie și matematică-fizică, pentru ca din anul universitar 1964/1965 să li se adaoage facultățile de istorie-geografie și educație-fizică.

Facultatea de istorie-geografie a avut șansa ca de la început să pornească la drum beneficiind de un colectiv de cadre cu experiență didactică și științifică, provenit din rîndurile universitarilor clujeni, că-

⁵ Programele școlare la disciplina istorie prevăd un număr de 68 ore anual la clasele V—VIII și 60 ore anual la clasele IX—X, în timp ce la geografie cîte 68 ore anual la clasele V—VIII iar la clasele IX—X cîte 27 respectiv 26 ore anual.

⁶ Mihai Drecin, *Considerații asupra reimpunerii personalității României în viața politică externă în deceniul 1955—1964*, în *Lucrări științifice*, Seria B, Oradea, 1978—1979, p. 228.

⁷ *Idem*, *Cincisprezece ani de activitate didactică și de cercetare științifică universitară în științele istorice la Oradea (1964—1979)*, în *Crisia*, Oradea, 1980, p. 303—307.

răra li se vor adăuga, pe parcurs, tineri absolvenți ce vor găsi un mediu propice studiului și formării lor ca dascăli și cercetători.

Catedra de geografie⁸ se va contura în jurul a cinci universitari clujeni care vin la Oradea cu o bogată experiență didactică și științifică (conf. univ. dr. Alexandru Săndulache, lector univ. dcd. Ignatie O. Berindei, lector univ. Teodor Pînzaru⁹, asist. univ. Grigor Pop, asist. univ. Gheorghe Măhara). Trei dintre aceștia își vor lega statornic numele de Facultatea de istorie-geografie, rămânând cadre didactice pînă la încheierea activității acesteia (Ignatie O. Berindei, Grigor Pop, Gheorghe Măhara), în timp ce de numele Rectorului Alexandru Săndulache se leagă cea mai dinamică perioadă din istoria Institutului orădean (1966—1972), veritabili ani de consolidare și afirmare a tînărului institut de învățămînt superior de la granița de vest a țării. Acestui nucleu de universitari deja formați li se vor adăuga în anii 1964—1967 cîțiva tineri recent absolvenți sau chiar proaspăt absolvenți a unei facultăți de profil geografic universitar (Viorica Rusu, Ana Czaholi, Nicolae Josan, Florian Bențe). Ei găsesc mediul necesar împlinirii pe linie profesională, beneficiind de experiență și îndrumarea colegilor mai vîrstnici, pe atunci însă la vîrsta deplinei puteri de muncă și creație.

Dacă mai avem în vedere faptul că șapte din cele zece cadre care au activat la Catedra de geografie îi găsim profesînd neîntrerupt la Oradea între 12—15 ani,¹⁰ practic pe întreaga perioadă a existenței Facultății, ceea ce denotă o mare stabilitate și continuitate în predarea aceluiași cursuri, conducerea aceluiași seminarii și lucrări¹¹ — ne putem explica rezultatele foarte bune obținute pe linie didactică și științifică de toți membrii Catedrei, ratificate de o recunoaștere la nivelul învățămîntului și cercetării geografice naționale universitare.

Înainte de a trage și alte concluzii cu valoare de bilanț asupra activității Catedrei de geografie, credem că este nimerit să dăm cîte o scurtă caracterizare, didactică și științifică, a muncii desfășurate de cadrele didactice de bază care s-au perindat la Catedră în cei cincisprezece ani în discuție.

Alexandru N. Săndulache, profesor dr., *cadru didactic* între anii 1964—1972. Provenit de la Facultatea de biologie, geografie și geologie a Universității din Cluj-Napoca, unde rămîne conferențiar titular și în perioada cît îndeplinește funcții de conducere în cadrul Institutului orădean, după încheierea mandatului de Rector al Institutului Pedagogic

⁸ Detalii despre istoricul și realizările Catedrei de istorie vezi în lucrarea mai sus citată la p. 308—320.

⁹ Funcționează numai în anul universitar 1965/1966 după care se reîntoarce la Cluj ca lector la I.P.C.D.

¹⁰ Limita de jos sau de sus a vechimii la Catedră este legată de momentul angajării lor prin transfer, concurs sau repartitie guvernamentală în cadrul Institutului orădean.

¹¹ La nivelul Catedrei de istorie din zece cadre care au avut sarcini didactice în cei cincisprezece ani de existență a Facultății numai patru au avut o stabilitate identică.

Oradea (1966—1972) se reîntoarce la catedra universitară clujeană. A predat cursurile de cartografie-topografie.

Doctorand al prof. univ. dr. doc. Tiberiu Morariu, membru corespondent al Academiei R. S. România, de la Universitatea din Cluj-Napoca. Titlul tezei de doctorat, susținută în 1963, este „Lacurile dulci din Cîmpia Transilvaniei“. Perioada de doctorantură: 1954—1962.

Specialist în probleme de cartografie-topografie pentru geografi și geologi. Cîmpia Transilvaniei și Cîmpia de Vest sînt unitățile geografice aflate cu predilecție în atenția cercetării sale.

Publică cursurile universitare: „Probleme practice de topografie și cartografie“, Litografia învățămîntului, Cluj, ed. I. 1955, 282 p. și Cluj, ed. a II-a, 1956, 421 p. (în colaborare cu I. Buta și I. Șoneriu); „Cartografie-topografie“, Editura Didactică și Pedagogică, București, ed. I, 1966, 490 p. și București, ed. a II-a, 1970, 463 p. (în colaborare cu V. Sficlea).

Publică 30 de studii și articole în reviste de specialitate din țară (Cluj-Napoca, București, Oradea) și străinătate (în „Publications universitaires“ — Lubumbashi, Zair).

Comunicări ținute la congrese internaționale: „A propos d'un projet de programme d'enseignement de la géographie“ la Primul congres de geografie din Zair, Lubumbashi, 3—9 martie 1975¹².

Între anii 1974—1976 îndeplinește funcția de profesor cooperant la „Université Nationale du Zaïre“, Campus de Lubumbashi, Faculté des Sciences.

Ignatie Octavian Berindei, profesor dr., *cadru didactic* între anii 1964—1979. Șef de lucrări la Facultatea de biologie, geografie și geologie a universității din Cluj-Napoca, în 1964, odată cu înființarea Facultății de istorie-geografie la Oradea, se stabilește în orașul de pe Crișul Repede, contribuind din plin, ca șef de catedră și decan (1964—1978), la consolidarea și afirmarea facultăților cu profil pedagogic, în speță a celei de istorie-geografie. În toamna anului 1979, după lichidarea secției de istorie-geografie, redevine cadru didactic al Facultății de biologie, geografie și geologie din Cluj-Napoca, Catedra de geografie. La Oradea a predat cursurile de: geografie fizică a României, geologie istorică și geomorfologie.

Doctorand al prof. univ. dr. doc. Tiberiu Morariu, membru corespondent al Academiei R. S. România, de la Universitatea din Cluj-Napoca. Titlul tezei de doctorat, susținută în 1969, este: „Depresiunea Crișului Negru. Studiu geomorfologic“. Perioada de doctorantură: 1960—1969.

Specialist în probleme de geomorfologie. În atenția cercetărilor sale stau evoluția paleogeografică a regiunii pericarpatiche vestice ca și relieful acelorasi zone geografice, acțiunea antropică asupra condițiilor fizico-geografice.

¹² Comunicarea a apărut în volumul „Actes du Premier Congrès Géographique du Zaïre (édition provisoire)“, p. 358—364.

Publică cursurile universitare: „Geografia fizică a României (I)“, Oradea, 1971, 229 p.; „Geologie istorică“, Oradea, 1975, 136 p. — *și culegeri de texte de specialitate:* „Texte de specialitate de geografie în limba germană“, partea I, Oradea, 1970, 66 p. și partea a II-a, Oradea, 1972, 293 p. (în colaborare cu Ursula Binder); „Dicționar de termeni și cuvinte uzuale în geografie“, Oradea, 1972, 122 p. (în colaborare cu Ursula Binder).

Publică 33 de studii și articole în reviste de specialitate din țară (Cluj, Oradea, Timișoara, București).

Cărți și volume tipărite: „Județul Bihor“, Ed. Acad. R.S.R., București, 1972, 162 p.+1 hartă color (în colaborare cu Grigor P. Pop); „Realizări în geografia României. Culegere de studii“, Ed. Științifică, București, 1973, 325 p. (colaborator cu studiul de la pp. 149—157, Evoluția paleogeografică a depresiunii golf din vestul României); „Cîmpia Crișurilor, Crișul Repede și Țara Beiușului“, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1977, 380 p. (în colaborare cu Gh. Măhăra, Aurora Posea și Gr. P. Pop); „Bihor. Monografie“, Colecția „Județele Patriei“, Ed. Sport-turism, București, 1979, 277 p. (colaborator pentru capitolele de geografie); „Județul Bihor. Ghid turistic“, Ed. Sport-turism, București, 1979, 197 p. (în colaborare cu S. Dumitrașcu, V. Faur, I. Godea); „Băile Felix — 1 Mai“, Ed. Sport-turism, București, 1979, 111 p. (în colaborare cu Lavinia Munteanu, Ludovic Grigore); „Geografia României (tratat), vol. I., Ed. Acad. R.S.R., București, 1983 (colaborator).

Hărți geografice executate și tipărite: „Harta județului Bihor“ (hartă murală), Ed. Sport-turism, București, 1974, scara 1 : 125000, tiraj: 10 000 exemplare (în colaborare cu Gr. P. Pop și N. Zaha); „Județul Bihor“ (hartă turistică), Ed. Sport-turism, București, 1979, scara 1 : 200 000, tiraj: 10 000 exemplare.

Participări la diferite manifestări științifice naționale: „Posibilitățile de utilizare a terenurilor din Depresiunea Crișului Negru“, la Simpozionul de geografie aplicată, Cluj-Napoca, 1966; „Lacul Peța“, (în colaborare cu N. Josan și Gh. Măhăra), la Colocviul național de limnologie fizică, București, 1970,¹³ „Geneza depresiunilor <golf> din Vestul României“, la Simpozionul 25 de ani de realizări în geografia României, Brașov, 1972; „Modificări antropice în județul Bihor“, la Colocviul de protecția mediului natural, București, 1973; „Raionarea terenurilor din vestul R. S. România sub aspect natural, antropic și ameliorativ, cu privire specială asupra excesului de umiditate“, la Conferința națională de știința solului, Satu-Mare, 1973.

Participări la manifestări științifice internaționale desfășurate în țară: „Les piemonts ouest. Aspects de la genèse et d'évolution“, la Colocviul franco-român, Cluj, 1971.

¹³ Publicat în volumul *Geografia lacurilor*, Ed. Institutului de geografie al Acad. R.S.R., București, 1970, p. 59—72.

Grigor P. Pop, conferențiar dr., *cadru didactic* între anii 1966—1978. Asistent la Catedra de geografie a Facultății de istorie-geografie din cadrul Institutului Pedagogic de 3 ani din Cluj-Napoca, devine lector la Catedra de geografie a Facultății de istorie-geografie din Oradea. Între anii 1973—1976 îndeplinește funcția de șef al Catedrei de istorie-geografie. După intrarea în lichidare a secției de istorie-geografie din Oradea devine conferențiar la Facultatea de biologie, geografie și geologie a Universității din Cluj-Napoca. La Oradea a seminarizat și a predat cursurile la disciplinele: geografia economică a României și biogeografie.

Doctorand al prof. univ. dr. doc. Ion Șandru de la Universitatea din Iași. Titlul tezei de doctorat, susținută în 1971, este: „Cîmpia Crișurilor. Studiu geografico-economic“. Perioada de doctorantură: 1967—1971.

Specialist în probleme de geografie economică a R. S. România. În atenția cercetării sale științifice stau Cîmpia Crișurilor și Depresiunea Transilvaniei.

Publică cursurile universitare: „România. Geografie economică“, partea I-a, Oradea, 1972, 420 p. și partea a II-a, Oradea, 1974, 514 p.¹⁴

Publică 42 de studii și articole în reviste de specialitate din țară (Oradea, București, Iași).

Cărți și volume tipărite: „Cîmpia Crișurilor. Probleme de geografia industriei“, Institutul pedagogic, Oradea, 1969, 93 p.+7 fig;¹⁵ „Bihor. Monografie“, Colecția „Județele Patriei“, Ed. Sport-turism, București, 1979, 277 p. (colaborator pentru capitolele de geografie); „Geografia României“ (tratat), vol. I., Ed. Acad. R.S.R., București, 1983 (colaborator).¹⁶

Hărți geografice executate și tipărite: „Harta zonelor funcționale ale orașului Oradea“, în Atlasul geografic al R. S. România, 1976, p. IX—5¹⁷.

Participări la diferite manifestări științifice naționale, „Unele aspecte privind populația orașului Oradea“ (în colaborare cu Viorica Rusu), Colocviul național de populație și așezări, Iași, 1967; „Probleme de dinamica populației în Cîmpia Crișurilor“, la Idem, Iași, 1970;^{17a} „Probleme

¹⁴ Este *primul curs complet de „Geografie economică a României“* apărut, fie și numai litografiat, într-un centru universitar din țară, la vremea respectivă. Pînă atunci mai apăruseră, în anii 1968 și 1970, doar un număr de prelegeri datorate prof. univ. dr. doc. Ion Șandru de la Iași. Astfel se explică rapida lui epuizare, comenzile substanțiale făcute de toate bibliotecile de geografie din țară, atît de pe lîngă universități cît și institutele pedagogice, chiar de către bibliotecile facultăților de științe economice. Cursul este și astăzi solicitat în bibliotecile din Cluj-Napoca. Ulterior apare tipărit cursul profesorului Ion Șandru, *România. Geografie economică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1975, 346 p.

¹⁵ Vezi alte volume la care este coautor la fișa de „cărți și volume tipărite“ a lui I. O. Berindei.

¹⁶ Redactează problemele: „Industrializarea socialistă, factor hotărîtor al progresului economic și social, al valorificării superioare a resurselor și a făuririi bazei tehnico-materiale a socialismului“ și „Economia forestieră în R. S. România“.

¹⁷ Vezi fișa „hărți geografice executate și tipărite“ la I. O. Berindei.

^{17a} Aceste studii apar tipărite, în ordine, în: *Comunicări de geografie*, vol. VIII, București, 1969, 10 p.+4 fig; *Lucrările simpozionului național de geografia populației și așezărilor omenești*, Iași, 1971, 10 p.+5 fig.

ale aşezărilor din Munţii Pădurea Craiului“ (în colaborare cu Viorica Rusu), la Idem, Iaşi, 1973; „Unele probleme de dinamica populaţiei în partea centrală a Podişului Someşan“, la Idem, Iaşi, 1976; „Dezvoltarea industrială a judeţului Bihor în perioada 1950—1970“, la A III-a Conferinţă naţională a profesorilor de geografie, Oradea, 1970; „Probleme de structură a populaţiei în Cîmpia Crişurilor“, la Simpozionul de Geografia Cîmpiilor. Geografia aplicată. Utilizarea teritoriului. Tipologia agriculturii, Oradea—Timişoara—Bechet—Craiova, 1970.¹⁸

Documentări în străinătate: Franţa, 1976. A vizitat catedre de geografie din centrele universitare Paris, Nantes, Grenoble şi Aix en Provence, purtînd discuţii de specialitate cu o serie de geografi, dintre care amintim pe Pierre George şi Jaqline Beaujeu-Garnier.

Gheorghe G. Măhăra, lector dr., *cadru didactic* între anii 1965—1979. Asistent la Catedra de geografie a Facultăţii de istorie-geografie de pe lîngă Institutul Pedagogic de 3 ani din Cluj-Napoca, se transferă la Oradea în aceeaşi calitate didactică. După încheierea şcolarizării ultimei promoţii de studenţi ai facultăţii orădene de istorie-geografie, trece în învăţămîntul liceal ca profesor la Liceul Industrial nr. 2 Oradea. Ca universitar a predat, seminarizat şi condus lucrări practice la disciplinele de: geografie fizică a continentelor, biogeografie şi geografia solurilor.

Doctorand al prof. univ. dr. doc. Grigore Posea de la Universitatea din Bucureşti. Titlul tezei de doctorat, susţinută în 1974, este: „Cîmpia Crişurilor — studiu fizico-geografic. Cu privire specială asupra climei“. Perioada de doctorantură: 1969—1974.

Specialist în probleme de climă şi geografie complexă. Ca cercetător ştiinţific acordă atenţie specială Cîmpiei Crişurilor.

Publică cursurile universitare: „Geografia fizică regională. Australia, Oceania, Antarctica“, Oradea, 1972, 97 p.¹⁹, „Biogeografie şi geografia solurilor“, Oradea, 1976, 291 p.²⁰

Publică 32 de studii şi articole în reviste de specialitate din ţară (Bucureşti, Oradea, Timişoara) şi străinătate („Dócladi VI mejdunarodnoi Konferenţii po meteorologhii Karpat“, Kiev, 1973 — U.R.S.S.).

Cărţi şi volume tipărite: „Realizări în geografia României. Culegere de studii“, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1973, 325 p. (colaborator cu studiul de la pp. 203—216, Evoluţia Cîmpiei de Vest a României); „Circu-

¹⁸ Publicat în volumul cu acelaşi titlu la p. 159—171 editat de Tipografia Universităţii din Timişoara, 1971, 261 p.

¹⁹ La aceea dată mai exista un singur curs universitar litografiat: Petre Coteţ, Lucia Băcanu, *Australia, Oceania, Antarctica. Curs de geografie fizică a continentelor*, Tipografia Universităţii Timişoara, 1969.

²⁰ Este primul curs de acest profil apărut la o facultate cu durata de trei ani din cadrul unui Institut de Învăţămînt Superior. La data respectivă existau doar cîte un curs tipărit de geografii de la Universitatea din Bucureşti: N. Florea, I. Munteanu, C. Rapaport, C. Chitu, M. Opriş, *Geografia solurilor României*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968, 510 p; R. Călinescu, A. Bunescu, M. Nardin Pătroescu, *Biogeografia*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972, 342 p.

lația aerului pe glob“, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979, 119 p.; „Bihor, Monografie“, Colecția „Județele Patriei“, Ed. Sport-turism, București, 1979, 277 p. (colaborator); „Ghidul turistic al județului Alba“, Ed. Sport-turism, București, 1982, 227 p. (în colaborare cu Gh. Anghel), „Enciclopedia geografică a României“, vol. I și II, Ed. Științifică și Enciclopedică, București (sub tipar, colaborator cu 12 materiale); „Geografia României“ (tratat), vol. I., Ed. Acad. R.S.R., București, 1983 (colaborator);²¹ „România, Ghid turistic“, Ed. Sport-turism, București, 1983 (colaborator).

Hărți geografice executate și tipărite: Hărțile turistice ale județelor Arad (1982), Alba (1983) și Timiș (sub tipar), Ed. Sport-turism, București, scara 1 : 200000.

Participări la diferite manifestări științifice naționale: „Evoluția Cîmpiei de Vest a României“, la Simpozionul național de geomorfologie, Brașov, 1972; „Evoluția paleogeomorfologică a Cîmpiei vestice pînă în cuaternar“, la Simpozionul de Geografia Cîmpiilor. Geografia aplicată. Utilizarea teritoriului. Tipologia agriculturii, Oradea—Timișoara—Bechet—Craiova, 1970,²² „Geosistemele Cîmpiei Crișurilor“, la Simpozionul de geografie a utilizării terenurilor, Sinaia, 1976.

Comunicări ținute la manifestări științifice internaționale. „Topoclimatic observations in the Meziad Cave“ (în colaborare cu Gh. Neamu, Elena Mihai, Elena Teodoreanu), la Congresul internațional de carstologie, 1973, Olomouc — R. S. Cehoslovacă; „Topoclimaticeskii profil na zapodnom sklone zapodnih gorî“²³ (în colaborare cu Gh. Neamu, Elena Mihai, Elena Teodoreanu), la Conferința internațională de meteorologie carpatică, 1973, Kiev — U.R.S.S.; „Rejim osadkov v Garah Bihor—Vlădeasa“²⁴, la Conferința internațională de meteorologie carpatică, 1975, Freiburg — R. D. a Germaniei.

Specializări în străinătate: U.R.S.S., în perioada septembrie—decembrie 1970, la Universitățile din Moscova (pe lângă prof. univ. dr. T. V. Zvonkova), Leningrad și Tbilisi.

Nicolae Josan, lector dr., *cadru didactic* între anii 1966—1979. La numai un an de la absolvirea facultății, timp în care lucrează ca hidrolog stagiar la Direcția apelor „Olt—Jiu“ din Sibiu, ocupă prin concurs un post de asistent la Catedra de geografie de la Oradea. După încheierea activității secției de istorie-geografie trece în învățămîntul liceal, actualmente funcționînd ca profesor la Liceul Industrial „Înfrățirea“ Oradea. Studenților a predat, seminarizat și condus lucrări la disciplinele: geo-

²¹ Tratatul apare sub coordonarea științifică a Universității București. A redactat problemele: *Bruma și înghețul în România* (pentru volumul I) și *Topoclimatele Cîmpiei de Vest* (pentru vol. II).

²² Publicat în volumul cu același titlu la p. 12—23 editat de Tipografia Universității din Timișoara, 1971, 261 p.

²³ „Profil topoclimatic pe versantul vestic al Munților Apuseni“.

²⁴ „Regimul precipitațiilor în Munții Bihor—Vlădeasa“.

morfologie cu elemente de geologie, geografie matematică și topografie-cartografie.

Doctorand al academicianului Vintilă Mihăilescu de la Institutul de geografie al Academiei R. S. România. Titlul tezei de doctorat, susținută în 1973, este: „Podișul Transilvan dintr Mureș și Tîrnava Mare“. Perioada de doctorantură: 1969—1973.

Specialist în geomorfologie, Podișul Transilvaniei fiind zona geografică aflată cu predilecție în atenția cercetării sale științifice.

Publică cursul universitar de „Geomorfologie“, Oradea, 1976, 550 p.

Publică 22 de studii și articole în reviste de specialitate din țară (București, Oradea, Timișoara, Iași).

Cărți și volume tipărite: „Realizări în geografia României. Culegere de studii“, Ed. Științifică, București, 1973, 325 p. (colaborator cu studiul de la pp. 177—187, Nivelele de eroziune din partea de nord a Podișului Tîrnavelor); „Dealurile Tîrnavei Mici. Studiu geomorfologic“, Ed. Acad. R.S.R., București, 1979, 142 p.+70 figuri,²⁵ „Cum s-a format relieful?“, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983 (sub tipar), „Relieful în continuă transformare“, Editura Sport-turism, București, 1983 (sub tipar); „România. Ghid turistic“, Ed. Sport-turism, București, 1983 (colaborator); „Geografia României“ (tratat), vol. I., Ed. Acad. R.S.R., București, 1983 (colaborator).

Hărți geografice executate și tipărite: Hărțile turistice ale județelor Satu-Mare (1979), Sibiu (1979) — în colaborare cu Alexandru Avram și Hunedoara (1982) — în colaborare cu B. Vulcu și I. Floca.

Participări la diferite manifestări științifice naționale: „Inundațiile din mai 1970 pe Tîrnava Mică“, la Colocviul național „Resurse, om, natură“, București, 1970; „Relieful structural dintre Mureș și Tîrnava Mare“, la Colocviul național „Realizări în geografia României“, Brașov, 1973; „Procesele actuale din Dealurile Tîrnavei Mici“, la Colocviul național de geomorfologie aplicată, Iași, 1973; „Resursele de apă ale județului Bihor“ (în colaborare cu Valentin Vancea), la Colocviul național „Populația și resursele naturale“, Cluj-Napoca, 1974.

Valentin Vancea, lector dr., *cadru didactic* între anii 1964—1977. Șef al Stației hidrologice Oradea, pînă în anul 1970 a funcționat ca și cadru didactic asociat, după care devine lector titular cu norma didactică întreagă în cadrul Catedrei de geografie. Odată cu încheierea școlarizării anului I din ultima promoție de studenți — se transferă la Oficiul de Gospodărire a Apelor Bihor — Oradea. A predat și condus lucrări practice la disciplinele: hidrologie generală, meteorologie și climatologie.

Doctorand al prof. univ. dr. doc. Ion Gugiuman de la Universitatea din Iași. Titlul tezei de doctorat, susținută în 1979, este: „Crișul Alb — studiu hidrologic“. Perioada de doctorantură: 1970—1979.

²⁵ Lucrarea este prima dedicată acestei zone și a doua referitoare la Transilvania.

Specialist în hidrologie, în cercetările sale se ocupă de zona de vest a țării, în special bazinele hidrografice ale Crișurilor și Barcăului.

Publică 15 studii și articole în reviste de specialitate din Oradea și Timișoara.

Participări la diferite manifestări științifice naționale: „Considerații asupra rețelei hidrografice amenajate din bazinul Crișurilor“, la Simpozionul de Geografia Cîmpiilor ... Oradea—Timișoara—Bechet—Craiova, 1970.²⁶

Viorica Rusu, lector dr., *cadru didactic* între 1964—1974. Imediat după absolvirea Facultății de geologie-geografie a Universității din București devine preparator la Catedra de geografie de la Oradea, pe care o părăsește — din motive familiale — plecînd la București. Astăzi este profesoară la Liceul industrial „Dimbovița“ — București. La Oradea a seminarizat și predat cursurile de geografie economică generală și regională.

Doctorandă a prof. univ. dr. doc. Victor Tufescu de la Universitatea din București. Titlul tezei de doctorat, susținută în 1977, este: „Depresiunea Crișului Negru — studiu de geografie economică“. Perioada de doctoratură: 1970—1977.

Specialist în probleme de geografie economică a R. S. România. În atenția cercetării sale științifice stau Cîmpia Crișurilor, în special Depresiunea Crișului Negru.

Publică cursul universitar: „Geografia economică generală. Partea I-a. Geografia industriei“, Oradea, 1972, 309 p.²⁷

Publică 17 studii și articole în reviste de specialitate din țară (Oradea, Iași)²⁸.

Emilia Greavu-Suciu, lector, *cadru didactic* între 1965—1970. Apreciată profesoară la Liceul nr. 4 din Oradea, distinsă cu titlul de „profesor emerit“, își încheie cariera didactică ca universitară. Predă cursul de metodică a geografiei și conduce practica pedagogică la această specialitate, împărțîșind studenților din bogata sa experiență didactică și metodică.

Florian Bente, lector dr., *cadru didactic* între anii 1968—1978. Odată cu absolvirea facultății, prin repartiție guvernamentală este numit preparator la Catedra de geografie. Actualmente este profesor la Liceul In-

²⁶ Publicat în volumul cu același titlu la p. 67—76 editat de Tipografia Universității din Timișoara, 1971, 261 p. Vezi altă participare la fișa lui N. Josan.

²⁷ Pînă la data apariției acestui curs mai fusese litografiat un singur curs la această disciplină: L. Someșan, *Curs de geografie economică generală*, vol. I și II, Suceava, 1968. Mai apoi cursul litografiat: M. Apăvăloaie, D. Chiriac, *Curs de geografie economică generală*, Iași, 1972, și lucrarea tipărită: Elena Cetină, *Elemente de geografie economică a lumii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

²⁸ Vezi participări la diferite manifestări științifice naționale la fișa lui Gr. Pop.

dustrial nr. 1 Oradea. Studenților a predat, seminarizat și condus lucrări practice la disciplinele: geografie economică generală, metodica predării geografiei, cartografie-topografie, geomorfologie, climatologie-hidrologie.

Doctorand al prof. univ. dr. doc. Victor Tufescu de la Universitatea București. Teza de doctorat poartă titlul: „Depresiunea Șimleului. Studiu de geografie regională” și a fost susținută în 1974. Perioada de doctoratură: 1970—1973.

În specializare a urmărit probleme complexe de geografia populației și așezărilor, geografie economică, geomorfologie. În general vestul țării și mai ales Depresiunea Șimleului au stat în atenția cercetărilor sale.

Publică 12 studii și articole în revista de specialitate a Institutului din Oradea.

Participări la diferite manifestări științifice naționale: „Așezările din Depresiunea Șimleului”, la Sesiunea de comunicări științifice a Institutului din Suceava, 1974: „Rolul orizontului local în predarea lecțiilor de geografie”, la Consfătuirea pe țară a cadrelor didactice de la Oradea, 1974.

Ana Czaholi, preparator, *cadru didactic* între anii 1964—1968. Profesoară de geografie la Cugir și Oradea pînă în 1964, iar după părăsirea Institutului profesoară la o școală generală din Oradea. Studenților a condus lucrări de geomorfologie și mineralogie-petrografie.

Publică 3 articole în revista de specialitate a Institutului din Oradea.

Nicolae Zaha, cartograf al Catedrei din 1967, cu mari merite în executarea la înalt nivel a materialului ilustrativ de specialitate necesar studiilor efectuate de cadrele didactice.

Activitatea didactică a stat, cum era firesc, în prim planul atenției Catedrei. Stabilitatea în predarea cursurilor, conducerea seminariilor și lucrărilor practice, a dat posibilitate titularilor de discipline să se specializeze temeinic în domeniul ales, acumulările de cunoștințe și metodică a predării concretizîndu-se în 8 cursuri și 3 culegeri de texte de specialitate, apărute în perioada 1970—1976, însumînd 3 490 pagini²⁹ și acoperind 80% din disciplinele prevăzute în programa de învățămînt. Într-un timp relativ scurt, cu concursul direct al studenților, atît în timpul practicilor de teren cît și al excursiilor de studii, s-au colecționat diferite mostre de roci și plante, s-au executat fotografii de ansamblu și detalii asupra diferitelor forme de relief — practic de pe întreg cuprinsul țării, s-au confecționat unele aparate necesare lucrărilor de laborator. Acestor materiale, realizate cu forțe proprii, li s-au adăugat altele obținute prin dotarea Ministerului Educației și Învățămîntului, fapt ce a permis crearea unei foarte bune baze materiale și științifice de învățămînt, amplasată în laboratoare de hidrologie-climatologie, geomorfologie, geografie economică, foto.

²⁹ Din acestea 481 p. revin culegerilor de texte de specialitate.

De o atenție firească și constantă s-a bucurat îndrumarea Cercului științific studentesc „Simion Mehedinți”.³⁰ El era nu numai un cadru de familiarizare a studenților cu tehnica unei incipiente cercetări științifice, dar și de verificare a calităților metodice ale cadrelor didactice într-un domeniu în care cele mai multe, tinere fiind, făceau pașii de început, desigur la alte cote ale cerințelor. Deplasările pe teren, împletite cu analizele de laborator și observațiile zilnice efectuate în perimetrul municipiului Oradea, au oferit teme de cercetare nu numai interesante ci multe cu finalitate practică. Cele mai reușite au fost publicate în revista studentescă de cultură „Gaudeamus — Alma Mater Crisiensis”³¹ sau chiar în „Lucrări științifice”,³² seria geografie, unde publicau cadrele didactice. Calitatea cercetărilor și a studiilor redactate de studenții geografii orădeni au fost, nu o dată, apreciate cu premii și mențiuni la Sesiunile științifice studențești naționale, atât la nivelul cercetării studențești din cadrul institutelor pedagogice³³ cât și a celei ce cuprindea și pe studenții din cadrul universităților.³⁴

Cunoștințele asimilate la cursuri, seminarii și lucrări de laborator trebuiau întregite și consolidate prin noi date culese din practicile de teren și diferite excursii cu caracter didactic. Pentru fiecare serie de

³⁰ Vezi dări de seamă periodice referitor la activitatea cercului publicate în revista studentescă de cultură „Gaudeamus-Alma Mater Crisiensis”, editată de organizația U.T.C. și Consiliul A.S. din Institut. cf. Liviu Taloș, *Despre cercul de geografie*, an I, nr. 2, 1968, p. 46—47; Ion Pătrașcu, *Din viața cercurilor științifice*, an III, nr. 1 (15), 1970, p. 30—31, Vasile Cosma, *Afirmarea viitorilor profesori*, an III, nr. 2 (16) 1970, p. 31;

³¹ Dorin Pătrașcu, *Principalele caracteristici hidrometrice și hidrochimice ale Crișului Repede la postul hidrometric Oradea*. Conducător științific: asist. univ. Florian Bențe, an II, nr. 5—6, 1969, p. 54—60; Ion Pătrașcu, *Regimul precipitațiilor la stația meteorologică Arad pe perioada 1950—1965*. Conducător științific: lector univ. Gh. Măhăra, an III, nr. 3 (17), 1970, p. 22—24;

³² I. O. Berindei, Fl. Bențe, N. Ciobanu, M. Magyari, *Posibilități de utilizare a tractoarelor din dotarea agriculturii în funcție de pantă, în dealurile Oradei*, nr. 4/1970, seria A, p. 179—181; Gr. P. Pop, M. Galoș, A. Ivan, Tr. Moș, *Structura pe grupe de vîrstă a populației județului Bihor*, nr. 7/1973, seria geografie, p. 103—112.

³³ La a XI-a Conferință națională a cercurilor științifice studențești de istorie-geografie desfășurată în noiembrie 1971 la Oradea s-au obținut următoarele rezultate: Ioan Mocuța, *Propagarea undei de viitură din februarie 1966 pe Crișul Alb*. Conducător științific: lector univ. Valentin Vancea, premiul II; Mircea Galoș, Traian Moș, *Structura pe grupe de vîrstă a populației din județul Bihor*. Conducător științific: lector univ. dr. Grigor Pop, mențiune. cf. „Gaudeamus”, Oradea, an V, nr. 1 (25), 1972, p. 30—31.

³⁴ La a X-a Conferință națională a cercurilor științifice studențești de geografie desfășurată în toamna anului 1969 la București — Ion Pătrașcu, *Regimul hidrologic al Crișului Repede la Oradea*. Conducător științific: asist. univ. Florian Bențe, mențiune, cf. „Gaudeamus”, Oradea, an III, nr. 1 (15), 1970, p. 31. La a XII-a Conferință națională..., 1973, Cluj-Napoca, Ion Vraciu, Victor Alb, *Contribuții la studiul nocivității atmosferei pe Valea Crișului Repede între Alesd și Tileagd*. Conducător științific: lector. univ. Gh. Măhăra, premiul II. Precizăm că premiul I nu s-a acordat.

studenții se va organiza un plan de practică și excursii, eșalonat pe ani de studii, astfel încât pînă la sfîrșitul studenției să se parcurgă principalele forme de relief și zone istorico-geografice de pe cuprinsul țării.

Activitatea de cercetare și perfecționare științifică este o altă componentă ce trebuie să definească un cadru universitar. Ea se realizează printr-o multitudine de căi și forme, de-a lungul întregii activități didactice și împletită cu aceasta.

Pregătirea și susținerea doctoratului o considerăm principala formă de perfecționare științifică, de angrenare a fiecărui cadru didactic într-o activitate de cercetare reală, a căror concluzii practice — în cazul geografilor — nu pot viza decît direct sfera vieții economice. Între anii 1969—1979³⁵ toate cele șapte cadre de bază ale Catedrei își susțin doctoratul. Cinci teze se referă la Cîmpia de vest, studiată din punct de vedere geomorfologic (Berindei), climatologic (Măhăra), hidrologic (Vancea)³⁶ sau al geografiei economice (Pop, Rusu). Celelalte două se ocupă de alte zone ale țării (Bente, Depresiunea Șimleului — studiu de geografie regională; Josan, Podișul Transilvaniei dintre Mureș și Tirnava Mare — studiu de geomorfologie). Conducătorii de doctorat ai geografilor orădeni fac parte dintre personalitățile științifice de primă mărime ai geografiei românești, aparținînd celor trei mari centre universitare ale țării: Acad. Vintilă Mihăilescu, prof. dr. doc. Victor Tufescu, prof. dr. doc. Grigore Posea — București, prof. dr. doc. Tiberiu Morariu — membru corespondent al Academiei R. S. România — Cluj-Napoca, prof. dr. doc. Ion Șandru, prof. dr. doc. Ion Gugiuman — Iași. Tezele de doctorat în discuție se impun prin profunzimea tratării problemelor, soluțiile practice pe care le propun în vederea folosirii raționale a tuturor categoriilor de terenuri, amenajarea terenurilor degradate și transformarea lor în terenuri utilizabile, ținîndu-se cont de un complex de factori: climă, rețeaua hidrografică, poluarea industrială, situația împăduririlor în zonă ca și a forței de muncă. Studii de o asemenea amploare nu s-au mai făcut pînă atunci (nici de atunci încolo), fie că este vorba de Cîmpia de Vest, Depresiunea Șimleului sau Podișul Transilvaniei. Specializați în diferite domenii de geoștiință (2 în geomorfologie, 2 în hidrologie-climatologie, 3 în geografie economică), ceea ce le va oferi cadrul atît de necesar al discuțiilor și confruntărilor de opinii în probleme de strictă specialitate, geografii orădeni nu sînt totuși roboți de o specializare excesivă, făcînd, în ultimă instanță, o cercetare de geografie complexă, așa cum îndemna pe toți tinerii geografi energicul și optimistul Acad. Vintilă Mihăilescu. În sfîrșit, specializarea prin doctorat a permis ca la Oradea să se încerce, chiar să se reușească, o sinteză a experienței „școlilor de

³⁵ Dacă nu luăm în calcul anii susținerii tezelor Vioricăi Rusu și a lui Valentin Vancea care, din motive familiale, părăsesc Catedra în anii 1974, respectiv 1977, putem afirma că *perioada în discuție se poate restrînge la anii 1969—1974*.

³⁶ Cu referire directă la valea Crișului Alb.

geografie“ din cele trei mari centre universitare cu tradiție ale țării — sintetiză care și-a găsit în personalitatea deja conturată a geografilor orădeni șansa de a impune Oradea ca al patrulea centru al geografiei românești. Erau totodată perspective ca viitorul să ofere Oradiei, ca o răsplată a muncii, un loc și mai onorabil în rîndul centrelor geografice universitare, poate undeva imediat după București și Iași.

Specializările și documentările în străinătate sînt ocaziile necesare nu numai pentru acumulare de noi cunoștințe în specialitate, ci și al posibilității de a-ți confrunta părerile științifice cu ale altor specialiști. În ambele cazuri urmările nu pot fi decît pozitive asupra celui care, avînd această șansă, înțelege să o folosească în întregime pentru știință. Doi geografi orădeni au beneficiat de specializări mai lungi în U.R.S.S. și Franța, fapt ce s-a repercutat pozitiv asupra orizontului lor științific cît și al Catedrei.

Principala rezultată din pregătirea doctoratelor, efectuarea de specializări și documentări în țară și străinătate sînt studiile, cărțile, revistele, manifestările științifice de importanță națională organizate la Oradea, participarea la întruniri științifice internaționale, colaborarea cu catedre de geografie și personalități științifice din țară și străinătate, implicarea directă în acțiunea de reciclare postuniversitară a cadrelor didactice din școala generală și liceală, capacitatea de a introduce noțiuni științifice noi în geografia românească.

Membrii Catedrei au publicat 186 de studii și articole în reviste de specialitate din Oradea, București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara.³⁷ Reflectare a creșterii substanțiale a volumului cunoștințelor de specialitate și a puterii de sinteză științifică este trecerea, începînd din 1972, de la etapa studiilor și articolelor la cea imediat superioară a redactării cărților de specialitate. Pînă în 1979 apar opt volume personale, iar la alte șase cărți geografii orădeni sînt colaboratori.³⁸ Dintre colaborările de primă importanță trebuiesc amintite cele la „Atlasul geografic al R. S. România“, „Enciclopedia României“, „Tratatul de geografie a României“. Hărțile turistice ale județelor Satu-Mare, Bihor, Arad, Timiș, Hunedoara, Alba, Sibiu sînt redactate tot la Oradea.

O cale de reală afirmare în viața științifică națională a fost apariția din 1967 a anuarului „Lucrări științifice“ editat de Institutul din Oradea. Raportat la paginația totală, fiecare volum rezervă un spațiu

³⁷ „Lucrări științifice“ — seria geografie, „Crisia“, „Nymphaea“ — Oradea; „Buletinul Societății române de geografie“ — seria nouă, „Natura“ — seria geografie, „Terra“, „Ocrotirea naturii și a mediului înconjurător“, „Comunicări de geografie“, „Studii și cercetări de geologie, geografie, geofizică“ — seria geografie; „Revue roumaine de géologie, géophysique, géographie“ — București; „Studia Universitatis“ Babeș-Bolyai „— series geographia“ — Cluj-Napoca; „Lucrări Științifice ale cadrelor didactice“ — seria geografie — Timișoara.

³⁸ Apar în edituri de prestigiu ca: Editura Academiei R.S.R. (4 cărți), Editura Științifică și Enciclopedică (5) și Editura Sport-Turism (4).

substanțial studiilor, notelor și recenziilor de geografie³⁹. În cele 10 volume apărute pînă în 1977⁴⁰ s-au publicat 162 studii și articole care acoperă 1 498 pagini tipărite, 8 note pe 37 pagini, 12 recenzii pe 21 pagini și 3 articole ce prezintă în date istoricul doctoratului în geografie în România anilor 1953—1974, în total 1 577 pagini. Dintre acestea 100 de studii și articole sînt redactate de geografii orădeni.⁴¹ Ele abordează diferite domenii ale științelor geografice ca geomorfologie; meteorologie-climatologie; hidrologie; geografia așezărilor, populației, industriei, agriculturii, transporturilor, turismului, teoretică, complexă; cartografie; metodică geografiei.⁴² Rezultă și de aici orientarea Catedrei de la Oradea spre practicarea unor cercetări de geografie complexă, fiecare cadru didactic fiind capabil să se remarce nu numai într-o specialitate anume, la orizontul spațiului geografic vest-romănesc, unde se impune ca o autoritate științifică recunoscută pe plan național, ci să se ridice la nivelul sintezei geografice care cerea cunoștințe temeinice de geografie locală și națională, de la elemente de geomorfologie pînă la metodică a predării geografiei. Secretari de redacție ai volumului (1967, 1968) sau seriei în care au apărut studiile de geografie (seria A în anii 1969, 1970, 1974, 1975, 1976, 1977, seria geografie în anii 1971, 1972, 1973) au fost: Zaharia Macovei și Grigor P. Pop (1967—1968), Grigor P. Pop (1969—1974), Grigor P. Pop și Nicolae Josan (1975—1977). Printre semnatarii studiilor și articolelor se numără în primul rînd cercetători bihoreni dar și numeroși colaboratori din aproape toate centrele universitare ale țării unde existau catedre de geografie: I. Dragoș, V. Bolunduț, I. Cohut, O. Ștremg, Pally E., Csák C., V. Feșnic (Oradea), V. Mihăilescu, Gr. Posea, A. Posea, Gh. Neamu, M. Iancu, V. Cucu, I. Pișotă, P. V. Coteț, M. Jelenicz, R. Popovici, Gh. Niculescu, I. D. Oancea (București), T. Morariu, Al. Savu, P. Tudoran, I. Mac, T. Pinzaru, I. Buta, V. Sficlea, Il. Susan, A. Susan, V. Belozarov, E. Iacob, V. Șecleman, O. Stoicescu (Cluj-Napoca), I. Gugiuman, M. Apăvăloaei, El. Erhan, V. Giosu (Iași), N. Popp, I. Bojoi, I. Popescu-Argeșel (Suceava), N. Al. Rădulescu (Craiova), V. Ardelean, O. Herșcovici (Timișoara), N. Lupu, Il. Văcărașu (Bacău). Fascicola de geografie a revistei a fost bine primită de critica de specialitate, colectivul de redacție străduindu-se să țină cont de sugestiile formulate de recenzanți, să îmbunătățească continuu structura sumarului, publicînd

³⁹ 1967 (din 419 p. — 124 p. pentru geografie), 1968 (383—56), 1969 (481—298 p.), 1970 (294—187 p.), 1971 (fascicol cu studii numai de geografie — 237 p.), 1972 (Idem — 172 p.), 1973 (Idem — 163), 1974 (146—116 p.), 1975 (212—146 p.), 1976—1977 (224—82 p.)

⁴⁰ Precizăm că numai o singură dată apare un volum pe doi ani consecutivi (1976—1977), în restul anilor revista avînd un regim de apariție propriu anualelor științifice.

⁴¹ Dintre acestea la 14 orădenii sînt colaboratori.

⁴² În ordine, pe domeniu de geostiințe, numărul total al studiilor din care redactate numai de către orădeni sau orădenii doar colaboratori: 54—30—2 (geomorfologie); 15—7—5; 36—19—4; 10—6—0, 6—3—0, 9—4—0, 11—10—0, 1—1—0, 3—0—2, 5—1—0, 3—2—0; 4—2—0; 5—2—0.

studii ce interesa zona de vest dar și alte zone ale țării, ferindu-se de a se ancora într-o problemă regională îngustă, acordind o atenție sporită, de la un număr la altul, notelor, recenziilor și discuțiilor de specialitate asupra problemelor de stringență actualitate cu care se confruntă știința geografică națională. După cite cunoaștem, la fel ca și în cazul fasciculei de istorie redactată de Institutul din Oradea, fascicula de geografie a revistei „Lucrări științifice” este singura revistă din tinerile centre universitare apărute în jurul anilor 1962—1963, inclusiv a facultăților de istorie-geografie, care și-a asigurat o apariție ritmică, fiind cerută și cunoscută de cercetători și cadrele didactice de la toate nivelele din țară.

Anii 1970—1974, am mai spus-o, pot fi considerați ca o primă etapă a impunerii Institutului din Oradea în peisajul învățămîntului universitar românesc. La nivelul Facultății de istorie-geografie momentul se ilustrează și prin capacitatea de a edita o revistă proprie care va apărea paralel cu mai vechiul deja anuar al Institutului. Luînd numele Cimpiei Crișurilor, „Crisia” apare în 1971 și 1972⁴³ sub egida Facultății noastre. Își propune ca în studiile pe care le va publica să pună omul, cu întreaga lui existență istorică, în contextul mediului în care a apărut și dezvoltat. Orientarea revistei spre o cercetare interdisciplinară atît de necesară este salutăată, încă în primul ei număr, de două ilustre personalități ale științei românești academicienii profesori Vintilă Mihăilescu și Constantin Daicoviciu.⁴⁴ Ei transmit colectivului de redacție încrederea în viitorul revistei și afirmarea științifică a colaboratorilor pe care îi va strînge în jurul său.

În colaborare cu Institutul de geografie al Academiei R. S. România s-a desfășurat la Oradea „Sedința de comunicări științifice” din 9 mai 1969, la care au prezentat comunicări Ignatie O. Berindei, Gr. Pop și Viorica Rusu.⁴⁵ Anul următor dovedește că interesul și capacitatea orădenilor de a organiza importante manifestații științifice naționale se confirmă. Între 31 iulie și 2 august în organizarea Catedrei de geografie a avut loc *A III-a Conferință națională de geografie*.⁴⁶ Ea a reunit participanții la cele 4 tabere-curs organizate de către Societatea de Științe Geografice pentru profesorii de geografie din învățămîntul gimnazial și liceal. În partea teoretică Conferința a cuprins prezentarea a o serie de comunicări care s-au referit la cadrul natural al județului Bihor⁴⁷ și cu

⁴³ Din 1973 anuarul „Crisia” este editat de secția de istorie a Muzeului Țării Crișurilor din Oradea.

⁴⁴ Vezi „Crisia” (Culegere de materiale și studii), Oradea, 1971. Pentru început se publică cite trei studii de geografie și istorie care se referă la zona Carpaților Apuseni, Cimpiei de Vest, Oradei și Sălajului.

⁴⁵ Victor V. Grecu, *Institutul Pedagogic Oradea (1963—1973). Monografie*, Oradea, 1973, p. 203.

⁴⁶ Vezi detalii în nota semnată de N. Josan în „Lucrări științifice”, seria geografie, Oradea, 1971, p. 234—235.

⁴⁷ Au fost susținute de geografii orădeni conf. dr. I. O. Berindei, conf. dr. Alex. Săndulache, lector Gr. Pop.

caracter metodic.⁴⁸ Excursia științifică a urmat ruta Oradea, Beiuș, Pietroasa, Padiș, Cetățile Ponorului în cadrul căreia s-au dat explicații pe teren privitoare la Depresiunea Crișului Negru și asupra fenomenelor carstice din zona Padișului. *Simpozionul de geografia cîmpiilor*⁴⁹ a fost organizat în perioada 3—6 august din inițiativa centrelor universitare: Craiova, Oradea și Timișoara. Bucurîndu-se de o largă participare (cadre didactice universitare, cercetători de la Institutul de geografie al Academiei R. S. România, profesori din învățămîntul liceal), el debutează la Oradea. În cadrul celor 25 de comunicări științifice susținute la Oradea⁵⁰, Timișoara și Craiova, ca și în aplicațiile pe teren s-au dezbătut o serie de probleme cu privire la cele mai importante zone agricole de pe cuprinsul țării noastre (ex: potențialul natural al acestor unități; influența factorului antropic în utilizarea lor, care trebuie să meargă în direcția desfășurării fenomenelor naturale; cunoașterea agroclimatului local, a lacurilor ca resurse importante în aceste zone, a regiunilor nisipoase; utilizarea teritoriului și tipologia agriculturii, posibilitățile variate de creștere a producției agricole etc.). Principala concluzie care s-a desprins din discuțiile purtate și aplicațiile efectuate pe teren a constatat în necesitatea acordării unei atenții și mai sporite zonelor de cîmpie ale țării, care trebuie să se transforme în ținuturi înfloritoare.

Capacitatea Catedrei de geografie din Oradea de a organiza asemenea manifestatii de nivel, inclusiv printr-o substanțială și apreciată contribuție științifică proprie, se explică, în parte, și prin experiența pe care a acumulat-o în conducerea taberelor de geografie pentru profesorii din învățămîntul gimnazial și liceal, în zona Munților Apuseni (1968, 1969, 1970, 1976), mai apoi și în Munții Maramureșului (1978). Concluziile desprinse din activitatea desfășurată cu aceste ocazii s-au materializat în ideea necesității unei mai strînse colaborări între geografii-universitari orădeni și colegii de disciplină din școala de cultură generală și licee. O colaborare în primul rînd pe linia cercetării științifice de reală substanță, dar și a studierii metodicii predării geografiei la diferite nivele în învățămîntul românesc. Un prim pas în această direcție este deschiderea în revista „*Lucrări științifice*”, serie geografie, pe anul 1973, a rubricii „*Geografia în școală și orizontul local*”. Publicarea unor articole și studii structurate pe această idee viza, în opinia colectivului de redacție orădean, sprijinirea preocupărilor „... profesorului de geografie... privind predarea geografiei în școală și a o serie de informații geografice asupra orizontului local. În acest sens, așteptăm colaborarea tuturor pro-

⁴⁸ Din cele cinci lucrări referitoare la această categorie de probleme una a fost prezentată de orădenii lector Emilia Greavu și asistent univ. Florian Bențe.

⁴⁹ Vezi detalii în nota semnată de Gr. P. Pop în „*Lucrări științifice*”, seria geografie, Oradea, 1971, p. 235—237. cf. „*Terra*”, București, nr. 5, 1970, p. 89—91.

⁵⁰ Din cele 8 comunicări susținute aici, trei aparțin geografilor orădeni Gr. P. Pop, V. Vrancea și Gh. Măhăra.

fesorilor de geografie din țară⁵¹. Până în preajma încetării activității secției s-au publicat cinci astfel de articole datorate unor profesori de liceu sau universitari.⁵² Inițiativa orădeană, singura pe care o cunoaștem la nivelul catedrelor și revistelor universitare de geografie din țară, venea în întâmpinarea unui deziderat din păcate nici astăzi complet împlinit la nivelul învățământului nostru în general: atragerea și menținerea în circuitul cercetării științifice a profesorilor de gimnaziu și liceu cu înclinații și potențe reale în această direcție, cunoașterea în detaliu a problemelor cu care se confruntă predarea geografiei la nivelul claselor V—XII în vederea redactării unor cursuri universitare și manuale de școală eficiente, atrăgătoare, la nivelul științific cerut; evitarea plafonării profesionale prin ținerea la curent cu ultimele noutăți în materie.

De la început s-a instituit și dezvoltat o colaborare fructuoasă cu toate catedrele de geografie din centrele universitare ale țării: București, Cluj-Napoca, Iași, Suceava, Timișoara, Craiova, Bacău. Participarea la sesiunile științifice anuale, angrenarea în acțiuni de cercetare comune sub egida Academiei R. S. România, alte contacte pe linia procesului didactic universitar au determinat impunerea Catedrei de geografie din Oradea pe plan național, ca și un notabil început de afirmare chiar pe plan european. Ultima afirmație o putem argumenta nu numai prin participarea unor membrii ai Catedrei la patru congrese și colocvii internaționale în țară sau peste hotare, la cele două specializări efectuate în U.R.S.S. și Franța, ci și prin vizitele efectuate la Oradea a unor personalități științifice de prestigiu de peste hotare dintre care amintim pe profesorii universitari Jean Tricart, directorul Centrului de geografie aplicată din Strasbourg, R. Rainal, Robert Ficheux și Jean Poncet — toți din Franța, I. Ribin (U.R.S.S.), Martin Glovnia (Bulgaria), Leopold Scheidl (Austria)⁵³.

O încununare a muncii întregului colectiv, rezultat al acumulărilor treptate și temeinice a cunoștințelor de specialitate, al cercetărilor proprii inițiate și al atmosferei de muncă întreținută în cadrul Catedrei, este *capacitatea de excepție de a se introduce la Oradea noțiuni științifice noi în geografia românească. Gheorghe Măhăra se numără printre primii*

⁵¹ cf. „Lucrări științifice“, seria geografie, Oradea, 1973, p. 147, nota de la subzol.

⁵² A. Bogdan (Cluj), *Profilul didactic al profesorului de geografie în etapa actuală a construcției socialiste în țara noastră*; M. Stroia (Bacău), *Locul și rolul istoriei geografiei în formarea personalității științifice a profesorului de geografie*, ambele articole în „Lucrări științifice“, seria geografie, Oradea, 1973, p. 147—155; Teodor Gr. Pânzaru (Cluj), *Demonstrarea fenomenelor geografice cu ajutorul mijloacelor tehnice audio-vizuale*, în „Lucrări științifice“, seria A, Oradea, 1974, p. 127—143; Teodor Gr. Pânzaru (Cluj), *Tendențe și orientări metodologice actuale în studierea eficiență a geografiei în învățământul de cultură generală*, în „Lucrări științifice“, Seria A, Oradea, 1975, p. 179—199; Tr. Naum, Rodica Popovici, V. Cucu (București), *Ateliere de micro-producție pentru învățământul geografic și geologic*, în Ibidem, 1975, p. 201—212.

⁵³ Victor V. Grecu, *op. cit.*, p. 202.

care introduc teoria sistemului în studiul geografiei regionale din țara noastră aplicându-o la Cîmpia Crișurilor.⁵⁴ „Această teorie — declara mai târziu într-un interviu Gh. Măhăra — pune în evidență interacțiunile dintre componentele mediului geografic, de la structura geologică, relief, climă, apă, floră, faună, soluri etc. permițînd, în același timp, distingerea sensului de evoluție în perspectivă a regiunii”⁵⁵. Era un început în această direcție care, sîntem siguri, în condiții de viabilitate a Facultății de istorie-geografie nu ar fi rămas singular.

Bine știut este faptul că în gîndirea teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru și președintele țării, învățămîntul, știința și cultura sînt considerate ca pîrghii principale ale afirmării social-economice și politice a societății socialiste românești, în formarea omului nou, în soluționarea unor probleme vitale ale contemporaneității ca promovarea păcii, colaborării și înțelegerii între popoare, făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră.⁵⁶

Dintre numeroasele probleme și direcții fundamentale cu care este confruntată dezvoltarea școlii românești, încă din jurul anului 1970 opera tovarășului Nicolae Ceaușescu acordă un loc central problemei integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Cu ocazia deschiderii anului universitar 1971—1972, secretarul general al partidului nostru spunea: „... trebuie să pornim, în primul rînd, de la necesitatea de a considera învățămîntul, cercetarea și producția ca un proces unitar, inseparabil...”⁵⁷ Ideea este reluată și dezvoltată în anii următori,⁵⁸ impunînd definitiv în învățămîntul românesc „triada” învățămînt-cercetare-producție.

⁵⁴ „Un astfel de sistem este cel preconizat de geograful francez G. Bertrand (1968) aplicat și la noi în țară de P. Tudoran (1973—1977), Gh. Măhăra (1977) și adoptat de Al. Roșu și Irina Ungureanu (1977)”. Apud Mircea Nicolae Dorrel Buza, *Munții Cindrelului. Studiu de geografie fizică* (Teză de doctorat, Rezumant, București, 1978, p. 5. Conducător științific Acad. Vintilă Mihăilescu). Clujanul P. Tudoran teoretizează teoria sistemului și o aplică la depresiunea Zarandului în studiul *Intercondiționarea factorilor fizico-geografici din Depresiunea Zarandului*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, series geographia*, fasciculus 2/1973, p. 57—69.

⁵⁵ cf. Crișana, Oradea, 14 februarie 1981, p. 2 articolul *Prezențe bihorene. Energia eoliană este o forță inepuizabilă*, semnat de Teodor Crișan.

⁵⁶ Vezi pe larg Nicolae Ceaușescu, *Dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii în România*, Editura Politică, București, 1979.

⁵⁷ Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 6, București, Editura Politică, 1972, p. 510—511.

⁵⁸ Am mai reține următoarele pasaje din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu: „... Cădrele didactice trebuie să participe atît la activitatea de învățămînt, cît și la cercetare și producție, conducînd nemijlocit toate aceste procese” (1974), „Odată cu legarea mai temeinică de practică, învățămîntul superior trebuie să ia parte tot mai activă la cercetare...” (1977). cf. *Ibidem*, vol. 10, 1974, p. 716, vol. 15, p. 12—13

În acest context Institutul Pedagogic de 3 ani Oradea se încadrează treptat în noile orientări date organizării și activității din învățământul superior. După aproximativ doi ani de zile⁵⁹, în primăvara anului 1972, înregistrăm primele contracte de cercetare științifică încheiate de cadre didactice cu unități industriale din țară⁶⁰, apoi și din județul Bihor. Conducerea Institutului cere facultăților să treacă hotărît la explorarea tuturor posibilităților în vederea întocmirii de contracte de cercetare științifică pe anul 1973 și în continuare.⁶¹

Avînd în vedere specificul științelor geografice, strîns legate de activitatea practică din agricultură, geologie, hidrologie, meteorologie, cartografie, coroborat cu specializarea complexă a geografilor orădeni, Catedra de geografie, după tatonări atente efectuate în anii 1972—1973, din 1974 se lansează în contracte de cercetare științifică dintre cele mai variate, atît de interes local, zonal cît și național.

S-au încheiat contracte cu Institutul de studii și cercetări funciare București⁶², Întreprinderea Minieră „Sălaj” cu sediul în Sărmășag⁶³, Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie București⁶⁴, Ofi-

⁵⁹ Arhiva Institutului de Învățămînt Superior Oradea (în continuare A.I.I.S.O.), Dosar E 10, Contracte, 1974—1975, inventar 8, fila 335. Vezi aici adresa din 29 IV 1970 a Institutului Pedagogic de 3 ani Oradea, către Ministerul Învățămîntului, Direcția Plan-Finanțe, Serviciul Buget, semnată de rectorul conf. univ. dr. Alexandru Săndulache, în care se spune: „La adresa Dvs... vă facem cunoscut că pînă în prezent astfel de contracte (de cercetare — n.n.) nu s-au încheiat din partea institutului nostru. *Pe viitor vom căuta, în măsura posibilităților, să încheiem contracte pentru lucrări legate de activitatea de cercetare științifică ce se desfășoară în cadrul institutului*” (subl. n.)

⁶⁰ Primul contract realizat de un colectiv de cadre didactice din Institutul orădean are nr. 2048/14 IV 1972 și a fost încheiat cu „Centrul de Cercetare și Proiectare-Centrala Industr. de Liant și Asbociment Brașov”. Valoarea lui = 59788 lei, fiind predat beneficiarului la 28. X. 1972. Obiectul contractului: „Instalație pentru măsurarea rezistenței de volum, a constantei dielectrice și a tangentei unghiului de pierderi pentru asbest și asbociment”. cf. A.I.I.S.O., Dosar E. 10, Contracte, 1974—1975, inventar 8, f. 338, 341.

⁶¹ Vezi Nota internă nr. 4620/15 IX. 1972 semnată de rectorul conf. univ. dr. Ioan Al. Crișan în care se precizează: „... Vă rugăm a întocmi contractele de cercetare științifică pe anul calendaristic 1973 și a le depune la Sectorul financiar contabil pînă la 1 decembrie 1972, pentru a fi prinse în planul financiar pe anul 1973. cf. A.I.I.S.O., Dosar E. 10, Contracte, 1974—1975, inventar 8, f. 336.

⁶² Contract nr. 2448/20 V 1974. Tema: *Cartarea alunecărilor de teren din bazinele hidrografice ale Arieșului, Ampoiului și Mureșului (partea dreaptă) între Arieș și Ampoi însoțită de o apreciere asupra posibilităților de utilizare a terenului*. Valoarea contractului: 30 000 lei. Execută: Berindei, Josan, Măhăra. cf. *Ibidem*, f. 92, 170—174a, 314.

⁶³ Tema: *Studiu fizico-chimic asupra apelor din mina Cristolțel*. Valoarea contractului: 28 000 lei. Execută: Berindei și conf. univ. dr. Alex. Șuteu de la secția de fizică-chimie. cf. *Ibidem*, f. 259—260.

⁶⁴ Contract nr. 3152/4060 din 17 VII 1975. Tema: *Harta pantelor județelor Bihor, Sălaj și Arad (scara 1: 50 000)*. Valoarea contractului: 76 600 lei. Execută: Berindei, Gr. Pop, Josan, Bențe, Vancea, Măhăra, cf. *Ibidem*, f. 30—36, 84, 248.

ciul județean pentru studii pedologice și agrochimice Oradea⁶⁵, Școala Interjudețeană P.C.R. Oradea⁶⁶, Institutul de Cercetări Hidrotehnice București⁶⁷, Institutul de Geografie din București.⁶⁸

Dintre partenerii locali cu care s-au încheiat un număr mare de contracte reținem Sectorul teritorial de meteorologie și hidrologie Oradea. Lucrările executate cuprind măsurători topografice pentru determinarea coordonatelor X, Y, Z, la 128 puțuri de observație hidrogeologică din zona Cîmpiei de vest și a Dealurilor vestice,⁶⁹ analiza proprietăților fizico-chimice ale apelor freatice din aproximativ 150 foraje executate în județul Bihor⁷⁰, analize granulometrice pentru probe de nisip și pietriș (depuneri de fund de la stațiile hidrometrice)⁷¹.

⁶⁵ Contract nr. 6311/27 X. 1976. Tema: *Intocmirea cartogramelor privind relieful, hidrologia și litologia terenurilor agricole pe comune, în județul Bihor* (54 teritorii comunale). Valoarea contractului: 65 037 lei. Execută: Berindei, Gr. Pop, Josan, Măhăra, Vancea, Bențe, cf. *Idem*, Dosar E. 10, Contracte cercetare, 1976, inventar 6, f. 39—44. Precizăm că tema contractului făcea parte dintr-o lucrare mai vastă ce viza „*Profilarea agroeconomică a județului Bihor*”, problemă atît de actuală și astăzi în eforturile de transpunere în practică a ideilor „noi revoluții agrare” lansată la indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu.

⁶⁶ Contract nr. 287/28 XI. 1976. Tema: *Intocmirea hărților economice a județului Bihor și a R. S. România și istorică a R. S. România (cu montaj electronic)*. Valoarea contractului: 66 624 lei. Execută întreaga Catedră. cf. *Idem*. Dosar: Contracte de cercetare științifică, 1978, dosar nepaginat.

⁶⁷ Contract nr. 6664/23 IX. 1977. Tema: *Studiul stabilității generale a versanților dealurilor Oradiei pentru definitivarea condițiilor de fundare a unor construcții din Oradea*. Valoarea contractului: 30 000 lei. Execută: Berindei, Josan, Măhăra. Contract nr. 4346/11. IX. 1978. Tema: *Studiul stabilității generale a versanților dealurilor Zalăului pentru folosirea terenurilor alunecătoare din zonă pentru construcții de locuințe și clădiri social-culturale* (studiu și 6 tipuri de hărți la scara 1:10000). Valoarea contractului: 50000 lei. Execută: Josan, Măhăra, Berindei, cf. *Idem*. Dosar: Contracte de cercetare științifică, 1978, nepaginat.

⁶⁸ Contract nr. 2247/1978. Tema: *Colaborarea la „Tratatul de Geografie al României” la tema Cîmpia de Vest și Dealurile vestice*. Regionare fizico-geografică. Valoarea contractului: 45 000 lei. Execută diferite capitole și subcapitole: Berindei, Gr. Pop, Măhăra, Josan. cf. *Ibidem* și *Idem*, Dosar: Contracte de cercetare științifică, 1979, f. 143, 152.

⁶⁹ În ordine, contractele nr. 12/12. XI. 1974, 2591/10 V 1975, 3453/27 VI 1975, 5035/27 IX 1975, 6565/8 XI 1976, 2026/20 IV 1977, 6537/27 X 1977, 2469/11 IV 1979. Valoarea totală a contractelor: 208 069,70 lei. Execută: Măhăra și Gr. Pop cite patru contracte, Josan-trei, Bențe-două, Berindei-unul. cf. *Idem*, în ordinea enumerării contractelor, Dosar: E. 10, Contracte, 1974—1975, inventar 8, f. 98, 112—130, 303; 45—54, 81; 37—41, 83, 278, 298; 11, 25 și Dosar: E. 10, Contracte cercetare, 1976, inventar 6, f. 88—90; 30—32; Dosar: Contracte de cercetare științifică, 1978, nepaginat (pentru contractele din 20 IV 1977 și 27 X 1977); Dosar: Contracte de cercetare, 1979, f. 136—137, 170.

⁷⁰ În ordine, contractele nr. 1864/1974, 2748/17 V 1975, 3179/12 VI 1975. Ele au fost executate de un colectiv mai larg format din chimiști, fizicieni și geografi (Berindei, Josan, Vancea). Valoarea totală a contractelor se ridică la 60 385,23 lei din care geografilor revin 18066 lei. cf. *Idem*, în ordinea enumerării contractelor, Dosar: E. 10, Contracte, 1974—1975, inventar 8, f. 180—189; 42—44, 82; 85, 252.

⁷¹ Contractele nr. 6/6 XII 1974 și 57/4 X 1975. Valoarea lor: 11 283,50 lei. Execută Josan cu un grup de studenți. cf. *Ibidem*, f. 97, 131—141, 251, 304.

În consecință, valoarea contractelor încheiate între anii 1974—1979 de către cei șase membri ai colectivului de geografie se ridică la 614 680,20 lei.⁷² Raportînd această sumă la fondul lunar de salarii al membrilor colectivului rezultă că în fiecare an aceștia își acopereau numai din contracte necesarul de salarii pe șase luni, paralel cu îndeplinirea obligațiilor de cursuri, seminarii și lucrări.

Dacă mai avem în vedere o serie de convenții sociale neplătite încheiate cu I.P.J. Bihor, în vederea sprijinirii acțiunii de sistematizare a localităților din Bihor, punerea la punct a unei documentații științifice referitor la regimul vîntului în zona municipiului Oradea, cu S.M.H. Oradea pentru măsurători hidrometrice pe timpul viiturilor și calcule hidrologice în vederea elaborării prognozelor pe tipul viiturilor în bazi-nul Crișurilor etc. — putem aprecia ca rodnică activitatea de transpu-nere în practică a indicațiilor partidului nostru, personal ale tovarășului secretar-general Nicolae Ceaușescu, referitor la îmbinarea armonioasă, promptă și eficientă a activităților de învățămînt, cercetare și producție.

*

Făcînd istoricul Catedrei de geografie am împlinit⁷³ istoricul Facul-tății de istorie-geografie din Oradea, moment notabil de știință și cultură în această parte a țării timp de un deceniu și jumătate.

Facultate cu un profund caracter politic — menirea ei se integra în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat al acestei zone românești, pînă la realitățile socialiste de astăzi.

O sumă de argumente bine cunoscute, pe care-poate — le vom de-talia cu altă ocazie, pledează *pentru o Universitate la Oradea*, cu secții tehnice și pedagogice deopotrivă, între care să nu lipsească cele ce tre-buie să cultive limba, istoria și geografia pămîntului nostru.

⁷² Precizăm că din 1977 colectivul se reduce cu o persoană, iar *din 1978* cu încă două. În cazul celor cîteva contracte executate de geografi în cooperare cu co-legi de la alte catedre, am reținut din valoarea totală numai contrapartea ce re-venea geografilor din munca efectuată.

⁷³ În 1980, cînd publicam istoricul Catedrei de istorie, anunțam intenția ca prezentul studiu să apară în 1981. Nu am reușit să ne ținem de cuvînt deoarece unii dintre foștii colegi geografi nu ne-au înaintat în timp util chestionarul cu răspunsurile pe care le-am cerut, în vederea întocmirii fișei bibliobiografice. Consi-derăm însă faptul ca lipsit de importanță acum cînd avem posibilitatea de a-l pu-blica totuși, dîndu-ne sentimentul de-a ne fi îndeplinit, ca istoric, o datorie față de un grup de oameni harnici și munca lor, care trebuie să rămînă în scris, pentru posteritate.

**QUINZE ANNÉES D'ACTIVITÉ DIDACTIQUE ET DE RECHERCHE
SCIENTIFIQUE UNIVERSITAIRE DANS LES SCIENCES GEOGRAPHIQUES
À ORADEA (1964—1979)**

(*Résumée*)

Par cette étude, son auteur mène à bonne fin un devoir d'honneur et en même temps sentimental envers un collectif d'universitaires d'Oradea, qui, pendant 15 ans, ont déployé une activité remarquable dans les domaines de l'histoire et de la géographie. Préparer des spécialistes, faire des recherches scientifiques authentiques, lancer des idées méritoires, publier des études et des livres — voici les préoccupations de ces professeurs appliqués et enthousiastes.

Après avoir présenté, d'une manière succincte, l'étroite liaison qui existe entre l'histoire et la géographie dans l'évolution de l'enseignement roumain, l'auteur fait une courte caractérisation de l'activité déployée par le corps enseignant de la Chaire de géographie. Cette activité est envisagée sous trois aspects: didactique, recherche et perfectionnement scientifique, politique. Les bons résultats obtenus dans les deux premiers domaines sont concrétisés en: 1. cours et recueils de textes de spécialité qui couvrent 80% des disciplines prévues dans le programme, 2. vive orientation des étudiants en vue de l'assimilation des connaissances mais aussi d'une recherche scientifique à ses débuts, 3. préparation et soutenance des thèses de doctorat aux sujets axés sur les problèmes de l'Ouest et du Nord-Ouest de la Transilvanie, 4. spécialisations à l'étranger, 5. publication de 186 études et articles dans les revues de spécialité de notre pays, 6. publication de 8 volumes personnels et collaboration à 6 autres livres, 7. édition des cartes touristiques de 7 départements, 8. rédaction de deux revues aux fascicules de géographie („Ouvrages scientifiques“ et „Crisia“). 9. organisation de manifestations scientifiques nationales à Oradea, 10. direction des camps de géographie pour les professeurs de l'enseignement secondaire, 11. étroite collaboration avec toutes les chaires de géographie des centres universitaires de notre patrie. 12. capacité d'introduire des notions scientifiques nouvelles dans la géographie roumaine, 13. réalisation de conventions de recherche scientifique avec plusieurs bénéficiaires (conventions qui ont rapporté, seulement en 6 ans, 614 680,20 lei).

Toutes ces réalisations nous autorisent à placer la Chaire de géographie d'Oradea immédiatement après celles de Bucarest, Jassy et Cluj-Napoca, centres universitaires de vieilles traditions.

En ce qui concerne l'activité politique, la Chaire de géographie a fourni à l'Institut d'Enseignement Supérieur d'Oradea plusieurs cadres de direction (recteur, doyen, secrétaire du Comité de parti, président du Comité syndical, secrétaire de l'Organisation de la Jeunesse Communiste).

Au contexte du développement de l'Institut d'Enseignement Supérieur d'Oradea dans les années 1971—1979, on met en évidence les résultats notables des facultés d'histoire-géographie et mathématiques — physique — chimie. Malheureusement ces deux facultés sont supprimées en 1979, à la suite d'une décision subjective et éronnée prise par la direction de l'Institut en 1977. D'autres facultés sont encore maintenues, mais leurs diplômés ne sont pas tellement nécessaires à notre économie nationale.

En partant de la nécessité d'un puissant centre universitaire à Oradea, idée soutenue pendant toute la période de l'entre — deux — guerres par les réalisa-

teurs de l'Union de 1918, on fait voir que la tradition d'un enseignement supérieur dans cette ville de l'ouest de la Roumanie s'inscrit dans l'atmosphère de régénérations par laquelle commence à passer notre patrie dès 1965, quant une nouvelles génération de communistes est en train de s'imposer «la génération Nicolae Ceaușescu».

A la fin de son étude l'auteur justifie, dans l'esprit des idées de l'exposé présenté pas la camarade Nicolae Ceaușescu le 1—2 juin 1982, *la nécessité d'une „Université d'Ouest“ à Oradea*. Celle-ci est exigée par le puissant développement économique du département Bihor et des départements limitrophes, par l'évolution historique de cette partie de la Roumanie. A côté des sections an profil technique, „une université intégrée“ à Oradea doit avoir aussi des sections qui cultivent la langue, l'histoire et la géographie de notre terre ancestrale. *C'est pourquoi recréer la section d'histoire—géographie est quelque chose de nécessaire.*